

Poslovna zajednica za ribarstvo SR Makedonije

Juna meseca ove godine u Privrednoj komiri SR Makedonije potpisan je Samoupravni dogovor o formiranju Poslovne zajednice za ribarstvo Makedonije pod nazivom »Ribomakedonija«. Cilj zajednice je da radi na razvoju i unapređenju proizvodnje, prerade i dorade proizvoda, usluge i promet sa ribom. U samoupravnom dogovoru naglašeno je, da će organizacije udružene u poslovnu zajednicu raditi na povećanju proizvodnje i produktivnosti rada, ispitivanju tržišta, zajedničkom istupanju na domaćem i stranom tržištu, kao i zajedničko ulaganje sredstava za naučno-istraživačke projekte i obrazovanje potrebnih kadrova.

Poslovna zajednica će preuzeti obavezu za efikasnije i organizovanije snabdevanje gradova, industrijskih centara i turističkih naselja sa ribom.

Formiranje poslovne zajednice »Ribomakedonija« popunjava se jedna praznina, koja se je duži period

vremena u ribarstvu Makedonije osećala. Posljednjih deset godina zabeležen je porast interesa, proizvoda i plasman ribe u Makedoniji. Proizvodnja ribe je povećana za više od 50% a postoje objektivni uslovi da se u najskorije vreme i više poveća. Izgrađeni su novi kapaciteti za uzgoj i proizvodnju šarana od oko 600 tona godišnje, kao i za uzgoj i proizvodnju pastrmki od oko 300 tona godišnje. Međutim, rascepkanost i usitnjenost ribarskih organizacija doprinelo je da se kapaciteti racionalno ne koriste, organizacije stagniraju i zatvaraju unutar samih organizacija ne sagledavajući perspektivnost daljeg razvoja i usavršavanja. Razjedinjenost i usitnjenost sa stihijnošću prisutni su i nanose velike gubitke i poteškoće u većinu organizacija. Problemi su se nagomilavali jedan za drugim, bez ikakvih sagledavanja puteva i načina rešavanja istih i to kako u eksploataciji jezera isto tako i u proizvodnji riba u ribnjacima.

Činjenica je, da su nastale velike eksploatacione promene u ulovu riba u jezerima, kao i promene u populacionom sastavu riba u jezerima. Neke značajne vrste ribe, kao na pr. šaran su pred potpunim isčežavanjem iz jezera, a rak je već odavno isčežao iz Dojranskog jezera. Metode ulova ribe u jezerima su znatno izmjenjene. Tako na pr. »megdanski vlak na Ohridskom i Prespanskom jezeru skoro uopšte se ne upotrebljava i lagano zaboravlja od ribara, a »peštanski vlak« može se reći da je incidentno zastupljen na jezeru. Sličan je slučaj sa još nekim ribolovnim alatima i na drugim jezerima, bez da se je u međuvremenu izvršilo proučavanje uticaja promene ribolovne tehnike na populacione promene riba u jezerima. Činjenice vezane promenom ekosredine usled tehničko-tehnološke i urbane ekspanzije i zagađenja sredine ne spominjemo.

Isto tako je činjenica da je u posljednjoj deceniji izgrađeno dosta novih objekta za uzgoj i proizvodnju riba (šarana i pastrve) i da je kod ove izgradnje učinjeno propusta kako u gradnji ribnjaka tako i u tehnologiji proizvodnje. Poznato je, da Makedonija nema nikakvih tradicija za uzgoj ribe u ribnjacima, pa je radi toga bila nužna potreba da se objedinjeno i sinhronizovano radi kako na podizanju ribnjaka (od projektovanja do njihove izgradnje), isto tako i na savladavanju tehnologije uzgoja, koja usput rečeno, osobito na pastrvskim ribnjacima je bila zasnovana na principima visoko-intenzivne proizvodnje. Na većini pastrvskih ribnjaka su već ostvareni prinosi iznad 300 tona po jednom hektaru. Međutim na šaranskim ribnjacima ima još mnogo tehnoloških problema do postizanja prosekne jugoslavenske proizvodnje, iako klimatski uslovi u Makedoniji su znatno povoljniji.

Treba istaći i to da se je osećala potreba šireg angažovanja naučnih institucija i pojedinaca radi rešavanja akutnih i egzistencionalnih problema ribarskih organizacija, problema vezanih za razvitak ribarstva u

sklopu srednjoročnih planova razvoja Republike. Mora se priznati da je naučna aktivnost u poslednje vreme u velikom opadanju, usmeravajući svoju aktivnost ka rešavanju problema od sporednog a ne vitalnog interesa za ribarstvo Makedonije.

Radi svega ovog, kao i potrebe sagledavanja i rešavanja problematike vezane za razvoj ribarstva u Republici u celini, osećala se je potreba čvršćeg povezivanja ne samo proizvodnih već i prometnih organizacija u ribarstvu. Dosadašnje rešavanje problema u okviru grupacije za ribarstvo pri Privrednoj komori SR Makedonije, nije dalo očekivane rezultate. Iz ovih razloga Privredna komora SR Makedonije pokrenula je inicijativu za formiranje Poslovne zajednice što je direktnim i aktivnim angažovanjem Privredne komore završeno potpisivanjem Samoupravnog dogovora.

Od ukupno 28 organizacija udruženog rada ili osnovnih organizacija udruženog rada koji rade u proizvodnji, prometu ili u naučnoj delatnosti u ribarstvu, dogovor su potpisale preko 20 organizacija. Konstituisanje je izvršeno između ovih organizacija. Za predsednika skupštine zajednice izabran je sa jednogodišnjim mandatom Mihailo Misovski, direktor OOUR pri TRO »Centro« u Skopju, u čijem sastavu je najstariji ribnjak za uzgoj pastrva u Makedoniji. Za njegovog zamenika izabran je Stojmir Arsovski, direktor OOUR pri Zemjodelskom industrijskom kombinatu »Prilep« sa sedištem u Makedonskom Brodu, u čijem sastavu je pastrvski ribnjak »Belica«. Za predsednika Poslovnog odbora izabran je inž. Živko Džurovski, direktor RO »Riboprespa« u Resenu, a za njegovog zamenika Risto Ajcev, direktor OOUR pri RO »Dojransko Jezero« u Novom Dojranu. U pripremi su samoupravni akti i statut Zajednice, te njihovim donošenjem i izborom direktora očekuje se osetna aktivnost i postepeno rešavanje nagomilanih problema u ribarstvu Makedonije.

Prof. Kiril Apostolski